

Magyarországon lépten-nyomon sérülnek a kommunikáció általános elvei, és folytonos elégedetlenség tapasztalható mind a személyközi, mind az intézményes kommunikációval – szögezte le Terestyéni Tamás.

Mit nem tudunk?

Nemcsak a politika, a média ügyeiben, hanem a gazdaságban, a pénzügyi szférában is kommunikációs zavarok vannak. Az állítást egy 1993-as példával bizonyította. Részletesen elemezte a Financial Times két magyar bank technikai fizetéseketlenességéről, illetve a magyar gazdasági helyzetről szóló emlékeztető cikkének – hazai visszhangját. Az itthoni pénzügyi, gazdasági és politikai körök már-már hisztérikus tiltakozásának jogos indoka nem volt: a magyar pénzügyi és gazdasági szféra tényleg nagy bajban volt. A szaklap tényeket közölt, kommentár nélkül. A fejlett demokráciákban hasonló helyzetben nem arról indul vita, hogy a problémákat nyilvánosságra kell hozni, vagy sem (mint nálunk), hanem a megoldás módjaitól. Nem ritkán a nyilvánosság ereje kényszeríti ki a

Vélemények a nyilvánosságról Nálunk a kommunikáció elvei is sérülnek

Jobbára kommunikáció szakos egyetemi hallgatók és újságírók látogatták A magyar nyilvánosság 2000-ben című, a múlt hét végén Szegeden rendezett két napos konferencia előadásait. A szervezők – a JATE kommunikáció szakja, illetve ennek a Budapest Média Intézetben működő kihelyezett tagozata – pedig bizonyára szélesebb érdeklődő körre számítottak, feltehetően ezért kérték Halmi

Gábor alkotmányjogászt, hogy a társadalmi nyilvánosságról beszéljen, Terestyéni Tamás kommunikációelméleti kutatót, hogy a társadalom kommunikációs zavarairól tartson előadást, vagy Kelemen Gábor szociológust, aki az Internet társadalmi hatásáról is beszélt.

döntéseket. A kommunikációkutatók szerint a hazai újságíróknak felelősségük van abban, hogy – úgy mond – idő előtt hagyják abba a pizskálódást, nem derítenek fényt a problémákra és nem segítenek kikényszeríteni a megoldásokat. A bankok konszolidációjáról számolhatatlan mennyiségű cikk született. Mégis tisztában a magyar társadalom azzal, mennyi pénz ment rá, s melyek ennek a következményei (például: az unokáink is nyögni fogják a kamatait).

Etika

A szegedi konferencián többször is szóba kerültek médiaetikai kérdések, ám mindannyiszor bebizonyosodott, hogy az etikai témákról jelenleg semmiféle közmegegyezés nem igazítja el a gyakorló újságírókat.

A fenti példa arra is jó volt, hogy mérlegelni lehet: a valóság tényeinek nyilvánosságra kerülése ár-e többet, vagy ennek hiányában a bajok elfedése, a megoldások halogatása. A társadalmi érdeket tekintő újság-

írók szerint nyilvánvalóan az utóbbi. Csak hogy munkájuk során mégis tekintetbe kell venniük más tényezőket, például az úgynevezett önbeteljesítő jóslatok természetét. (Ha egy bankról elterjed, hogy fizetéseketlen, a befektetők gyorsan kivonják a tőkéjüket és nem lesz mód valamilyen megoldással megakadályozni a teljes csődöt.)

Pénz és vélemény

Gálík Mihály megfoghatóbbnak tetsző, a valóságban

azonban éppoly kialakultalan területről beszélt: a formálódó sajtópiacról. Miután lezajlott a nyomtatott sajtó privatizációja (ezt a következőképpen jellemezte: nem lehetett tudni, milyen értéket kell eladni olyanoknak, akiknek nincs pénzük) és a rendszerváltásnak köszönhető reklámdömping is lecsengett, világossá vált, hogy a lapokat a reklámbevétel tartja el. A reklám a gazdaság függvénye. Vagyis a magyar piaci média sorsa a magyar gazdaság sorsától függ. Bebizonyosodott: az állam által finanszírozott médiumok képtelenek versenyezni a piacon szereplőkkel. Mindez nem jelenti, hogy a piaci alapú médiaműködésnek nincsenek kudarcjai és hátrányai, de ugyanaz elmondható róla, mint a demokráciáról: nincs jobb.

Gálík egy összefüggésre is felhívta a figyelmet: az 1990-94-es tények azt mutatják, hogy a rendszert váltott közép-kelet-európai országokban eddig mindegyik politikai erő elvesztette a választásokat, amelyek az állami rádiót és televíziót ellenőrizte.

S. E.

megjöttünk

- Pigniczki Dóra**
november 11-én, 8 óra 15 perckor született, 3500 grammal. Édesanyja Dékány Edit, édesapja Pigniczki Ferenc (Szeged).
- Farkas Brigitta Valentina**
november 11-én, 6 óra 22 perckor jött a világra, 3100 grammal. Édesanyja Sziebert Hajnalka, édesapja Farkas Mihály (Szeged).
- Dolezsár Linda**
november 11-én, 6 óra 20 perckor született, 2920 grammal. Édesanyja Rádóczy Izabella, édesapja Dolezsár Béla (Kiskunhalas).
- Füle Fruzsina Anna**
november 11-én, 11 óra 55 perckor jött a világra, 3740 grammal. Édesanyja Horesnyi Zsuzsanna, édesapja Füle Tibor (Szeged).
- Graszl Edina**
november 11-én, 13 órakor született, 3140 grammal. Édesanyja Paplógó Márta, édesapja Graszl Imre (Szeged).
- Varga Levente**
november 11-én, 18 órakor jött a világra, 3510 grammal. Édesanyja dr. Kocsis Zsuzsanna, édesapja dr. Varga Lajos (Szeged).
- Pusztai Krisztina**
november 10-én, 19 óra 5 perckor született, 3200 grammal. Édesanyja Pusztai Bernadett, édesapja Varga Richárd (Szeged).
- Császár Dániel**
november 10-én, 20 óra 5 perckor jött a világra, 3150 grammal. Édesanyja Dobó Katalin, édesapja Császár István (Mórahalom).
- Szaniszló Péter**
november 10-én, 20 óra 57 perckor született, 3250 grammal. Édesanyja Tóth Anna Mária, édesapja Szaniszló Antal (Szeged).
- Sisák András Gábor**
november 10-én, 8 óra 34 perckor jött a világra, 4000 grammal. Édesanyja Nagy Ilona, édesapja Sisák András (Deszk).
- Pokorny Tamás**
november 11-én, 11 óra 30 perckor született, 3200 grammal. Édesanyja Oré Zsuzsanna, édesapja Pokorny János (Újszentiván).
- Szalai Ádám**
november 11-én, 14 óra 10 perckor jött a világra, 3500 grammal. Édesanyja Miklós Ilona, édesapja Szalai Kázmér (Algyő).
- Szövből gratulálunk!*

DEGGYÓGYÁSZATI SZAKRENDELÉS
fejfájás, gerinc-, agyi érbetegségek kezelése
A FORRÁS SZÁLLÓBAN
DR. RÁCZ JUDIT
hétfő, szerda: 14-18 óráig,
kedd: 8-12 óráig.
Telefon: 430-823.

Szeged Körút '95

Ma este 20.10-kor jelentkezik a Szegedi Városi Televízió Szeged Körút '95 című műsora, amelyben az önkormányzat működésének elmúlt fél évéről, a bioéptészet jelenéről és jövőjéről hallhatunk a nézők, valamint összefoglalót láthatunk a Média 2000 konferenciáról.

DM programajánlat

AZ IFJÚSÁGI HÁZBAN
ma: 17 órakor Ótórati tünemény: Önbizalom, az önbizalom hiánya (fejlesztés technikák); Agykontroll klub felnőttek részére;
holnap: 17 órakor dr. Máriás Béla képzőművész kiállítását Bukta Imre képzőművész nyitja meg; Természetbúvár klub ugyancsak 17 óratól: Élő kövületek címmel Hum László (JATE Földtani és Őslénytani Tanszék) tart előadást.

Ma
AZ ÁRVÍZVÉDELMI KIÁLLÍTÁS november 16-ig tekinthető meg a megyeháza aulájában.
GYEREKRUHA ÉS GYEREKJÁTÉK cserberét szerveznek a dorozsmai védőnők a Petőfi Sándor Művelődési Házban, 10-14 óráig.
A RENDEZVÉNYHÁZBAN (Közép fasor 1-3.) 11 órakor A gazdasági élet kihívásai és a szakszerű emberi erőforrás gazdálkodás című, sajtótájékoztatóval egybekötött fórum lesz. Vendég: dr. Koltsai Dénes, a Humán Menedzser Kamara elnöke, a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem tanszékvezetője.
A SZÁZSZORSZÉP GYERMEKHÁZBAN Hétfőpróbas címmel zsetonszerű játszókészlet alsó és felső tagozatosoknak, 14.30-15.30 óráig.
AZ OLAJIPARI KLUBBAN Málta-Szicília címmel diavetítéssel egybekötött útiélménybeszámoló tart dr. Soproni Lajos, 17 óratól.
A MAGYARSÁG SPIRITUÁLIS ÚTKERESÉSE ÉS LEHETŐSÉGEI címmel Bakos Attila, az Édesvíz Kikötő munkatársa tart előadást a BBMK Belvárosi Klubjában (Boeckay-Madács utca sark), 17.30 óratól.
A GYÓGYÍTÓ KÉZ KLUBBAN (Kálvária sgt. 8.) 18 óratól Csodák és más furcsaságok címmel filmvetítés lesz.

TUDATLANSÁG, SZENVEDÉLY, JÓSÁG. Az anyagi természet kötelékei címmel Rác Géza hindu szerzetes tart előadást 19 óratól a Juhász Gyula Művelődési Központban.
A JATE KLUBBAN 20 óratól Bubi István és a Yam együttes műsora Mesélj magadnak! címmel.

Holnap

TÓBIÁS MESTER ÉS BARÁTAI szórakoztatják az óvodásokat 10-től, a kisiskolásokat 14.30 óratól a dorozsmai művelődési házban.
ÓVODÁSMOZI: 10 órakor a Macskaarisztokraták című, magyarul beszélő amerikai rajzfilmet vetítik a JGYMK Dugonics mozijában.
INGYENES JOGSEGÉLYSZOLGÁLAT működik az Ifjúság Irodában (Arany J. u. 7., tel. 310-310) 14-16 óráig; ugyanott Alba-óra délután 5-től.
A CSILLAG TÉRI FIÓKÖNYVTÁRBAN (Keresztútoltás u. 29.) 15-17 óráig számítógépes játékok kisciknek.
A NYUGDÍJASKLUB (Bécsi körút 7.) taggyűlés keretében egészségmegőrző fórumot rendez 17 óratól. Előadó: dr. Paróczy Katalin háziorvos, aki tanácsokat ad és vényomást is mér.
A JATE KLUBBAN 17 óratól szerepjáték klub; 20-tól a Tea együttes jazzkoncertje.
BIBLIAÓRA angol és magyar nyelven, 19.30 óratól a Tantsz Művelődési Házban (Dankó Pista u. 27.).
A RIVER SIDE country együttes az Alagút sörözőben (Nemes-takács u. 16.) játszik 21 óratól.

AZ ALKOTÓHÁZBAN

(Árboc utca 1-3.) holnap 15.30-tól 18.30 óráig fazekas szakkör gyerekeknek.

Építőanyag-kereskedelmi Raktárház
kinálata: ● fenyő fűrészarúk, ● lambéria, ● hajópadló, ● csempé, ● fürdőkádb, ● betonacél, ● márvány, ● járólapok, ● padlólapok. ● Tóthpály: Szeged, Fonógyári u. 24. Tel.: 62/421-875. ● Rendelésfelvétel: Szeged, Kossuth L. sgt. 23. Tel.: 62/481-580.

Változások a felvételi rendszerben

tézménybe pályázóknak – a legfontosabb adatokon kívül – jelezniük kell azt, hogy jelentkezéseiket milyen sorrendben kéri elbírálni. A felvételi döntésnél ugyanis alapvető szempont lesz ez a sorrend – hangsúlyozta a helyettes államtitkár. A „B” típusú lapból annyit kell beadnia minden pályázónak, ahány felsőoktatási intézménybe, illetve karra, szakra és tagozatra jelentkeznek – tette hozzá. A jelentkezőket azonban – a ponthatár megállapításával – csak egy helyre

foglalni – mutatott rá a továbbiakban. Papp Lajos közölte: A Felsőoktatási felvételi tájékoztató 1996 című könyv az eddigieknél korábban, várhatóan már az év december 15-től kapható lesz a könyvesboltokban.

A helyettes államtitkár felhívta a figyelmet arra is, hogy a művelődési és közoktatási tárca több tízmillió forintos beruházással központi számítógépes nyilvántartást épít ki az új felvételi rendszer bázisaként. (MTI)

Zárt társadalom - nyitott kérdések

„Párbeszéd” címmel rendezett konferenciát a városháza dísztermében a Teljes Evangéliumi Diák- és Ifjúsági Szövetség. Az eseményen Teodor Pompiliu akadémikus, a kolozsvári Babes-Bolyai Egyetem történelem tanára, Szász Zoltán történész, a budapesti Történettudományi Intézet igazgatóhelyettese, Molnár Gusztáv filozófus, a Közép-Európa Intézet és a Teleki László Alapítvány munkatársa, Cs. Gyimesi Éva a kolozsvári Babes-Bolyai Egyetem tanára és Végl László újságíró tartott előadást. A konferencia kezdetén és végén az Ökrös Zenekar román népzenei játszott.

amellyel a politikai tettek igazolhatóak, de segíthet a mai viszonyok kritikai meghaladásában. A magyar-román történet összetettségét szemléltető Szász Zoltán végéghaladt a román fejedelemsek kialakulásától a temesvári forradalomig a közös történet nagy eseményein, kimutatva, hogy azoknak körülményeiben vannak fontos vonások, amelyek eltérnek a kialakult iskolai sé máktól; a román fejedelemsek például jó ideig természetes szövetségesei voltak a magyar királyságnak a török ellen és csak a oszmán behódolás után, kényszerhelyzetben jutva indították a törökkel együtt támadásokat; a kényszerhelyzeteket más-ként kell megítélni, vélte a

Politika és történelem között lehet ugyan kapcsolat, de ez nem ad okot arra, hogy politikai csoportok jogot formálhassanak a múltra hivatkozva – vélte a konferencia első előadásában Teodor Pompiliu akadémikus. Ellenkezőleg, minden kezdeményezésben fontos, hogy a politika résztvevői a mai történelmi valóságot gondolják át. A román történész szerint létezik ugyan magyar-román történelmi probléma, ez azonban nem valamiféle, az idők folyamán állandósult per, hanem sokkal összetettebb történelmi kérdés. A két nép történetét nem lehet pusztán párhuzamos, egymástól függetlenül zajló történetnek tekinteni; jellemző módon az együttélő románok és magyarok önmeghatározása jórészt a másik névén történik. Teodor Pompiliu professzor szerint történészek ma kihangsúlyozzák a szembenállást, de elhanyagolják a konvergenciákat; a kolozsvári történész úgy vélte: az erdélyi történelmi struktúrák hiteles elemzése az európai történelmi struktúrák alapján vizsgálható.

Szász Zoltán történész Makkai Lászlónak a negyvenes években írott román-magyar történelmi munkájának egyik megállapításával kezdte: nincs Európában még két nép, amelyek oly nagy felületen érintkeznek egymással, mint a magyar és a román. A magyar történész szerint a két nép történetének együttműködési mozzanatait éppúgy leegyszerűsítik, mint azokat, amikor szemben álltak egymással. Ahogy román szakértő, Szász Zoltán is úgy vélte, a történelem nem példatár,

Zárt társadalom - nyitott kérdések

A szembenállásnak itt nyoma sem volt. (Fotó: Karnok Csaba)

magyar történész, mint azt, hogy a francia király egy világhatalom élén segítette a török előrenyomulását.

Molnár Gusztáv a román-magyar aktuálpolitika irányába vette előadását, a Ion Iliescu elnök által a magyar kormány elé terjesztett megkötési dokumentumra adható válaszlehetőségeket keresve. A Teleki-alapítvány munkatársa szerint amikor a magyar kormány a nyugati politika előtt kedvező visszhangú alapszerződést kötött Szlovákiával, akkor a román diplomácia halogató taktikájára vereséget szenvedett: ennek hatására adták ki Bukarestben a széles körben elismert dokumentumot. Molnár Gusztáv arra hívta fel a figyelmet,

Hiánypótló helyesírási tanácsadó kötet jelent meg általános iskolások számára a Dóm Kiadó gondozásában Diák szó-kincs-tár címmel. A pécsi pedagógusok szakmai közönsége által szerkesztett, illetve lektorált könyv első részében színes ábrákkal szemléltetett hétköznapi élethelyzetek, a hozzájuk tartozó szavak helyes használatát segítő rövid történetek és azok tartalmának helyesírási szempontból fon-

Szó-kincs-tár

tos szószedetei találhatók. A második rész a magyar ábécé szoros betűsorrendjében több mint tízezer szót tartalmaz. A Diák szó-kincs-tár szerkesztői az általános iskolák mind a nyolc osztályában tanuló gyerekeknek szánták, s a kötet beváltotta a hozzá fűzött reményeket, országsszerte nagy sikert aratott. (MTI)

pontból a két országot szoros egymáshoz kötne.

Cs. Gyimesi Éva előadásának alapfogalata szerint a világnézeti pluralizmusra, a társadalmi nyilvánosságra és a dialógusra alapozott nyílt társadalomban könnyebb volna megoldást találni a történelmi gyökerű magyar-román problémára. Sajnos, vélte a kolozsvári irodalomtörténész, a kelet-európai országok éppenséggel a zárt társadalom felé tartanak, az autonómiájukért küzdő kisebbségekkel együtt – és ez nagyobb akadálya a megoldásnak, mint a politikai rendszerek érdekei. Cs. Gyimesi Éva kiemelte a romániai rendszerváltás utáni politikával foglalkozó értelmiség felelősségét; ez az értelmiség, mondta, nem változtatott elődei paternalisztikus gondolkodásán; politikai funkcióba jutva az egész nemzet felemelkedésének egyedüli képviselőjeként tekint magára. A modern nemzet tudat összetettségének elismerése nélkül Romániában ismét olyan paternalizmus érvényesül, amely akadályozza, hogy a társadalom tagolt érdekszféráinak képviselőit meghallgassák. Cs. Gyimesi Éva véleménye szerint ugyanez a paternalizmus érvényes a kisebbségi szervezetre, az RMDSZ-re is, amely a nemzetiségi autonómiához ugyanazt a nemzetállami ideát veszi alapul, mint amit a védelmében elvet.

Panék Sándor